
Kong Saul

Et skuespil af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Kong Saul	4
Metadata om værket	4
Titel	5
1. Akt: I	5
2. Akt: II	17
3. Akt: III	24

Kong Saul

Kilde Indskrivning af Kaj Munks håndskrevne manuskript, som findes i to kladdehæfter benævnt henholdsvis ”Kong Saul I” og ”Kong saul II”. KMF-nr. 20.09.02 og KMF-nr. 20.09.03.

Kilde Efter en ”teaterrejse” i 1933 med ophold i London, Paris og Berlin, hvor Hitler kort tid forinden var kommet til magten, begyndte Munk skrivningen af *De Udvalgte*, et skuespil om Kong David, Israels anden konge. Skuespillet fik, trods en vis publikums-succes, en hård medfart af anmelderne ved premieren i november 1933. Munk kan imidlertid ikke have mistet modet mht. de bibelske og historisk mere fjerntliggende emner, måske snarere det modsatte, for han kastede sig samme efterår med ildhu over Davids forgænger Saul, Israels første konge, der regerede ca. 1021-1000 f.Kr. Herved fortsatte Munk den nyoptagede behandling af bibelsk stof, som han var begyndt på med *De Udvalgte* efter en ca. 10 års pause siden *En Idealist* (skrevet 1923-1924).

Det lykkedes dog ikke Munk at få skuespillet om Saul færdiggjort. De brudstykker, der foreligger, har det til fælles, at de ender inden eller kort efter, at Saul bliver salvet til konge, hvilket kunne tyde på, at forfatterens sind på det tidspunkt var specielt optaget af kaldsproblematikken. Kong Sauls forhistorie handler om en fredsommelig, jovial familiefar og vinbonde, der mod sit eget ønske udnævnes til folkets konge for at nedkæmpe en indtrængende fjende. Der er god grund til at betragte dette skuespil som en forløber for *Niels Ebbesen* (1942), hvor et lignende motiv udspilles i 1340’ernes Jylland. I modsætning til *De Udvalgte* drejer det sig her for en stor del om forfatterens omskrivning af den danske samtid. Der er tale om arbejdsløshed, sygesikring, det parlamentariske liv, valg, skatter, krig, fæstningsanlæg omkring en by, forsvaret af landets grænse mod syd, krænkelse af en traktat, en international domstol, kriseår og naturligvis ønsket om en forsynets mands komme.

Stilmæssigt står dette ufærdige skuespil i kontrast til den højtidelige tone, der kendetegner flertallet af Munks historisk-bibelske dramaer, fx *Pilatus* (1917) og *Samson* (1917). Det minder til gengæld i denne henseende om *Alverdens-Urostifterne* (1943).

Kong Saul

1. Akt: I

Neden for Sauls¹ Vinbjerg gaar Vejen og² hen forbi hans Gaard. Han er ved at beskære Druer, gaar nynnende om.

(1) Saul:
Drue, Drue,
dig elsker alle,
Natten græder,
naar den maa gaa fra dig.
Din Kind er vaad af dens Graad.

(Standser og lytter. Vinden bærer fjernt fra Lyd af Raab. Ler saa hovedrystende og begynder igen.)

Og Solen hilser dig
fyrigt kyssende,
saa Blodet jager dig
op i Kinden.

(2) Merab: *(ind med Mikal)* Far synger. Saa er han i godt Humør.

(3) Mikal: Det er Far da altid.

(4) Merab: Pyh, saa det tror du! Men du er jo ogsaa bare et Barn.

(5) Mikal: Saa? er jeg det! Og saa er du vel en gammel Kone, fordi du er det halvandet Aar ældre?

(6) Merab: Det kommer nu ikke bare af Alderen. Det har ogsaa noget med Forstanden at gøre. — Hvad skriger du for?

(7) Mikal: En Slange, en Slange.

(8) Merab: Tossede Tøs! det er bare en Snog. Brug din Sandal! lad mig komme til.

(9) Saul: Mikal og Merab, hvad vil I med Snogen.

(10) Merab: Slaa den ihjel.

(11) Saul: Vil I gøre er værgeløst Dyr Fortræd. Styr dit Sind, Merab.

(12) Mikal: Men den er da styg, Far.

¹Sauls: Israels første konge (ca. 1021-1000 f.Kr.), som hovedsageligt beskrives i Bibelens 1. Samuelsbog. [BOE]

²og: Ordet står i teksten men synes overflødig.

- (13) Saul: Den er ikke styg. Se, hvor smidig den snor sig. En Dans af Glæde, fordi den fik Lov at leve. Er I ikke selv glade for Livet, Børn?
- (14) Mikal: Om Forladelse, Far.
- (15) Merab: Skal vi saa ogsaa frede om Slangerne Far?
- (16) Saul: Jaa, Hakkespætte! Vi skal frede om alt, der er muntert og godt.
- (17) Merab: Og det onde?
- (18) Saul: Det onde — ja, det skal vi ikke se. Lad det passe sig selv. Saa faar det vel — ja, det vil vi haabe — ryddet sig selv ud med Tiden engang. Se, der har vi Mor.
- (19) Akinoam: Men Saul! er du ikke til Møde, Saul?
- (20) Saul: Gad ikke, Akinoam. Var paa Vej. Men jeg vidste jo, *du* vilde helst jeg lod være: og Duggen laa over mit Vinbjerg, du. Hist og her trængtes der til lidt Beskæring.
- (21) Merab: Gør det dig saa ikke ogsaa ondt for Vildskuddene, som du klipper af.
- (22) Saul: Hun er fornærmet paa mig, Akinoam. Jo, saamænd, lille Merab, det gør det. Men det gavner jo selve Træet, ikke? Saa kan man nok. — Hvad har du der?
- (23) Akinoam: Lidt Gedemælk til dig. Jeg saa jo, du gik heroppe og sled.
- (24) Saul: Og blev glad ved, jeg ikke var gaaet til Møde. Ah, den er kold.
- (25) Akinoam: Den er lige fra Kælderens. — Det tegner til en yppig Vinhøst i Aar.
- (26) Saul: Ja, Lykken er flyttet ind i min Gaard. Og ved du, hvad Lykken hedder, du kære? Akinoam.
- (27) Akinoam: Saa saa! vi er ikke unge længere. Og Pigerne kigger paa os, Saul.
- (28) Saul: Det maa de gerne. Kom, Mikal og Merab, og se paa jer Mor. I 17 Aar har hun været min Hustru, og nu er det 17 Aar siden, Vinhøsten sidste Gang slog fejl.
- (29) Merab: Er det Mors Skyld, tror du?
- (30) Saul: Ja, for naar Far har Rynker i Panden, bliver Høsten skidt. Men Mor hun har saadan bløde Hænder, de glatter Rynkerne ud.
- (31) Mikal: Hvorfor har du det, Mor?
- (32) Akinoam: Det havde jeg ikke som ung. Det var ved at glatte hen over Fars Pande, at Hænderne ret blev bløde.
- (33) Saul: Ja, du kom og skabte mig Verden om, Akinoam. Du og Pigerne her, og saa Jonatan³ da, ja, I har voldet, at alt nu er godt.
- (34) En anden Stemme: Spænd Ben for ham. Saadan. Saa Haandjern paa.
- (35) Den første: Det var jo dog kun et Par Simler⁴, jeg tog. Uden Arbejde nu paa tredie Aar Og Kone og snart det fjerde derhjemme
- (36) En anden: Tror du, at det kan gaa an at stjæle, blot der er Grund til det, hva? Afsted til Kachotten⁵ med Fyren.

³Jonatan: Saul og Akinoams ældste søn jf. GT: 1. Sam. 14,49.

⁴Simler: Betegner et lille, rundt brød af fint hvedemel. [ODS]

⁵Kachotten: Fransk ord ("cachot") for lille, mørkt fangehul eller fængsel. [ODS]

- (37) Mikal: Far det var Fæsteren⁶ nede ved Floden, du ved. Hvad gør de nu ved ham, tror du?
- (38) Merab: Hvorfor holder han ikke også Fingrene ved sig selv. Og hvad vil han med alle de Børn, naar han ikke har Raad.
- (39) Mikal: Men Merab da!
- (40) Akinoam: Nu er Far snart sulten. Kan I to løbe i Forvejen hjem og varme os Linserne.
- (41) Mikal: Vil du ikke med, Far, nu med det samme?
- (42) Akinoam: Synes du ikke de Sløjfer i Haaret klæder lille Mikal henrivende.
- (43) Saul: Jo, det er smukt, det er smukt altsammen. Hele min Verden er smuk.
- (44) Akinoam: Ja, ikke ogsaa?
- (45) Saul: Men der er jo det, Akinoam —
- (46) Akinoam: Der er ingenting, Saul
- (47) Saul: Har man Lov til at leve i Paradiset, naar Helvede ligger lige uden for Døren. Men, Jonatan, kommer du allerede? Er Tinget saa hurtigt forbi?
- (48) Jonatan: Det var da den særeste Komædie, Far. Først kom der et gammelt Tjørnekrat op — Skæg over det hele, forstaaer du: Stem paa mig, jeg skal lette jer Skatterne, Børn, sagde han; de andre er Idioter og Landsforrædere. Saa kom der en lang tynd hulkindet en: Nej; stem paa mig: jeg bringer alting i Orden, de andre er Slyngler og Fæ. Men se nu her, hvad jeg købte til dig, Mor.
- (49) Akinoam: Saa prægtigt et Sjal til mig gamle Kone. Du gør mig saa glad, Jonatan, som om jeg var 18 Aar.
- (50) Jonatan: Hvor staaer det nydeligt til dit Haar. Men du kan tro, det var svært at finde. Og Mikal, en Honningmand til dig. Og saa var der ikke Raad til mere.
- (51) Mikal: Saa deler vi Manden, Merab.
- (52) Merab: Nej, tusind Tak. Jeg skal ingen Mand have. Hellere gammel Jomfru end Honningmadam.
- (53) Jonatan: Se saa her, Gammeljomfru.
- (54) Merab: Perler! store rigtige Perler. Jeg skal hjem og prøve dem. Kom, Mikal, kom. Nu skulde jeg vel ogsaa dele med dig. Men tro mig, jeg gør det ikke. (*De ud*)
- (55) Saul: Men Samuel da? talte Profeten da ikke, Jonatan?
- (56) Jonatan: Det var altsaa Dagens store Skuffelse! Jeg havde jo tænkt mig Samuel⁷ noget i Retning af Moses —

⁶Fæsteren: Betegnelse for de bønder, der boede på gårde, hvor herremanden havde livsvarig brugsret til jorden. En, der er fæstet, stod i modsætning til en "selvejer", dvs. en person, der selv ejede den ejendom, han beboede, eller som her den gård, han drev. [ODS]

⁷Samuel: Navnefader til 1. og 2. Samuelsbog i Det Gamle Testamente, der samlet dækker perioden omkring Israels oprindelse og tidligste historie, fra dommertiden til Salomons regering. Samuel var både dommer, hærfører og profet. Når bøgerne er opkaldt efter Samuel skyldes det to forhold: dels at han var den første store figur i bogværket, dels at han var det afgørende instrument i udvælgelsen af Israels to første konger, Saul og David. Bøgernes forfatter - eller rettere, forfattere - er, som Munk skriver, ikke

- (57) Saul: Har du kendt ham?
- (58) Jonatan: Som man tænker sig ham, ikke sandt. Frem som en Løve — glødende Øjne, flagrende Manke, rungende Røst. I Stedet for kom en gammel Mand sjokkende, han rystede på Haanden og kunde ikke tale, saa man kunde høre det hele — bare Herren din Gud i hver anden Sætning. Da var det, jeg drev ned til Boderne. Og tænk jer, Far og Mor, der blev jeg spaaet.
- (59) Akinoam: Blev du spaaet?
- (60) Jonatan: Oven i Købet gratis. Af en høj flot Kvinde. Hun tjente i Hundredevis ved at vise Folk deres Døde. Men mig kaldte hun ad. Og saa mig i Haanden. Og saa sagde hun mig, jeg blev Konge engang.
- (61) Saul: Hvad er det for Nonsens?
- (62) Jonatan: Det sagde jeg også. Humbug det hele,” sagde jeg; ”det er bare Hedningerne, der har Konger. For Far siger, at Frihed er Israels urgamle Ret. Og det har Far Ret i.” Og saa stak jeg af. Og nu er jeg noget saa knagendes sulten.
- (63) Akinoam: Det ved jeg Raad for. Kom. Du ogsaa, Saul.
- (64) Sebulon: Naa, Nabo, du holdt dig fra Mødet i Dag.
- (65) Saul: Og du har forladt det. Jeg kommer, Akinoam. Gaa I kun.
- (66) Sebulon: Hvorlænge skal vi taale disse Tilstande, Saul.
- (67) Saul: Jeg saar mit Korn. Og jeg høster mit Korn.
- (68) Sebulon: Og betaler det halve af Høsten i Skat. Og hvad faar vi saa for de Skatter? Der var dem, der var skuffet over, at du ikke mødte paa Tinget i Dag.
- (69) Saul: Og hvad skulde jeg der?
- (70) Sebulon: Læse dem Texten⁸, skulde du, du, der altid er taus.
- (71) Saul: Er der ikke nok til at tale, synes du.
- (72) Sebulon: Ikke det Ord, der er Daad. Saul, den Dag du bryder din Taushed, staar jeg og mine Huskarle bag dig. Og vi har Redskaber hjemme i Laden Forke med eet Ben og Leer med Haandtag.
- (73) Saul: Og hvad vil du bruge dem til, Sebulon. Vil du skære i dine Landsmænds Kød. Jeg har intet med dig og dine Planer at skaffe. Frihed er Israels urgamle Ret.
- (74) Sebulon: Mange Lege har vi jo leget sammen som Børn, Saul. Og tro mig, vi kommer til at lege en Leg sammen endnu engang. Jeg gaar. Der kommer Folk.
- (75) Sira: (*er traadt ind*) En smuk Mand endnu, en smuk Mand endnu. Men dog en lille Sæk Mave.
- (76) Saul: Sira! du her? paa min Grund?

kendte, og bøgerne regnes derfor som en samling af individuelle fortællinger bl.a. den længste, fremstillingen af Kong Davids hofhistorie i GT: 2. Sam. 9-20. [BOE & DSD]

⁸*læse dem Texten*: Udtrykket kommer fra tysk (”einem den Text lesen”) og betegner egentligt en slags straffetale, som en biskop holdt til sine præster i tilslutning til et oplæst stykke af Bibelen. Her er udtrykket brugt i bredere forstand om det at moralisere strengt, at holde tordentale for, at sætte alvorligt i rette eller skælde dygtigt ud. [ODS]

- (77) Sira: Og Drengen — det er næsten Synd for dig Saul — har udviklet sig til at ligne mig.
- (78) Saul: I Skindet, ja. Men ikke i Sindet. Hvad vil du her?
- (79) Sira: Jeg rejser i Joels⁹ Følge. Dommeren er undervejs. Vi har besluttet at tage ind i dit Hus i Nat.
- (80) Saul: I mit Hus! Du i mit Hus!
- (81) Sira: Hvad vil den Mand?
- (82) Jobs: Jeg har forsøgt at faa Dommeren i Tale.
- (83) Sira: Dommeren er en meget optaget Mand.
- (84) Jobs: Det forstaar jeg. Men hvis I, yndige Frue —
- (85) Sira: Hvad krammer I der?
- (86) Jobs: Det var et Par Perler, yndige Frue. Jeg gik bag efter Jer hen ad Vejen. I tabte dem vist.
- (87) Sira: De er virkelig smukke. Matte som Slangernes Øjne, naar de døser i Solen. Vistsaa, jo dem har jeg tabt. Nærm jer kun, naar jeg giver Jer et Tegn.
- (88) Jobs: Tusinde Tak.
- (89) Sira: Naa, Saul, skal vi følges hjem til din Gaard?
- (90) Saul: Der sætter du ikke mere din Fod.
- (91) Sira: Da var den Gaard dog ogsaa min engang.
- (92) Saul: Til den Morgen, jeg fandt dig i min Staldkarls Seng.
- (93) Sira: Og hvorfor fandt du mig der? Maaske var den mere varm end din. Ved du, hvor gammel jeg var dengang. 17 Aar. Og brændte af Elskov til dig. Mens du holdt mig timelange Foredrag om, hvordan Samfundet skulde ordnes, laa mine Arme som hvide Slinger og ventede paa deres Bytte til de var syge af Sult.
- (94) Saul: Og du tror på den Løgn endnu, at du elskede mig. Aldrig ægtede du mig af Kærlighed. Hvad var det, du evig og altid vilde lokke mig til?
- 10
- (95) Saul: Jeg mangler kun et Par Træer. Saa kommer jeg.
- (96) Jonatan: (*tilbage*) Far, jeg kan da hjælpe dig. Saa kan vi følges ad ned og spise sammen.
- (97) Saul: Jeg kommer strax.
- (98) Jonatan: Det har da ikke saaret dig, det, jeg sagde om Samuel.
- (99) Saul: Jo, Jonatan, det har saaret mig. Ikke du, men det, du sagde. For det er jo Sandhed. Hele vort Rige — naa. Løb med dig. Jeg kommer.

⁹Joels: Profeten Samuels ældste søn, som sammen med broderen Abija var dommere i Be'ersheba (israelsk by ("Beer Sheeva"), beliggende 75 km syd for Jerusalem), jf. GT: 1. Sam. 8,1-6. [DSD]

¹⁰Muligvis et brud i teksten. Manglende sammenhæng.

- (100) Jonatan: Men der er jo Damen, der spaaede mig.
- (101) Saul: Hvor? hende? hvad vil du? Gaa, Jonatan, gaa.
- (102) Jonatan: Jamen —
- (103) Saul: Gaa, naar jeg siger det, Dreng. Hjem til din Mor. (*Jonatan ud.*)
- (104) Sira: Hjem til din Mor. Det er storartet, Saul.
- (105) Saul: Ja, hjem til hans Mor. Akinoam er hans Mor, skal jeg sige dig. Hvad vil du her på min Grund?
- (106) Sira: Jeg rejser i Dommerens Følge, Saul. Og Joel vil være her strax. Vi har besluttet i Nat at tage Herberg hos dig.
- (107) Saul: Herberg? hos mig?
- (108) Sira: I Nat i din Gaard ja. Samuel selv Og Joel. Og jeg. — Hvad er det for et Menneske? Hvad snuser han efter?
- (109) Ittai: Jeg er Medlem af Raadet i Byen Jabes¹¹, ærede Frue. Jeg har forgæves søgt at faa Joel i Tale ved Mødet.
- (110) Sira: Dommeren er en meget optaget Mand.
- (111) Ittai: Jeg maa tale med ham.
- (112) Sira: Lader sig næppe gøre. Hvad krammer I der?
- (113) Ittai: Det er et Par Perler, naadige Frue. Jeg gik bag efter Jer hen ad Vejen. I tabte dem visst.
- (114) Sira: Yndige Perler. Matte som Slangeøjne. Prægtige, prægtige: Ja, rigtigt. Dem har jeg tabt. Hold Jer lidt tilbage. Naar jeg vifter mig — saadan —, kan I prøve at nærme Jer.
- (115) Ittai: Jeg takker Jer, Frue.
- (116) Saul: Jeg vidste ikke bedre, end at enhver Israelit har fri Adgang til Dommeren.
- (117) Sira: Meget rigtigt, Saul. Men kun de Udvalgte har Adgang til hans gode Humør. Men der har vi jo Joel. Er du træt, min Ven?
- (118) Joel: Træt? Om jeg havde slæbt rundt med min Svigermoder paa et Museum i 4 Timer, kunde jeg ikke have været mer opløst. Saul kan jeg tænke, Kishs Søn, ja. Mit Navn er Joel, Dommeren Joel. Min Far er kommen paa den Ide at vi skal tage ind hos Jer. Haaber ikke, vi gør Ulejlighed. Naa, Sira, min Pige, gav det saa noget i Dag.
- (119) Sira: 1500 Sestertier¹² netto til mig.
- (120) Joel: Det var som syv Engle! Spaa eller fremkalde Døde?
- (121) Sira: Begge Dele i Dag.

¹¹*Jabes*: By beliggende i Juda, som var det oprindelige navn på landskabet omkring Hebron. Byen nævnes i GT: 1. Krøn. 2,55. [DSD]

¹²*Sestertier*: Møntenhed fra romerrigets tid, som var lig 1/4 denar, som var 1/25 af en aureus (latin for ”gylden”), en guldmønt, som var den højeste enhed i romertiden. Sestertien afløste bronzemønten as, der var en 1/10 af en denar. [BOE & DSD]

- (122) Joel: Ja ja, der er Gang i Støvlerne med det overnaturlige. Det kan Almuen aldrig faa nok af.
- (123) Sira: Vis dine Gæster Vej til dit Hus, Saul. Du hører jo, Dommeren føler sig træt.
- (124) Joel: Ja, ærlig talt, Saul. Jeg glæder mig lidt til en Løjbænk¹³ nu. Disse Vælgermøder — men man maa jo igennem det. Jeg tog Ordet til Slut for et par Bemærkninger. Men derudover tør jeg nok antyde, at Fornuften var suspenderet hele Mødet igennem. — Hvad vil den Haand?
- (125) Sira: Menneske, nej, jeg slog til en Flue.
- (126) Ittai: Mit Navn er Ittai.
- (127) Joel: Naa, er det det? Jeg skal med største Fornøjelse høre paa Jer. Men I maa henvende Jer i min Træffetid.
- (128) Ittai: Det har jeg prøvet, men man sagde mig, Dommeren havde saa travlt, at han ikke var til træffe i Træffetiden.
- (129) Joel: Muligt nok. Meget muligt endda. Der ser I selv, hvor besværligt jeg har det. Hvad er der saa?
- (130) Ittai: Jeg er udsendt af Byen Jabes. Som det maaske er Dommeren bekendt har Arbejdet paa Fæstningsværkerne om Byen hvilet nu i 1 ½ Aar, fordi der ikke kan opnaas Enighed med Arbejderne om Timelønnen.
- (131) Joel: Beklageligt. Yderst beklageligt. Hvad kommer det mig ved?
- (132) Ittai: Hvad det kommer —
- (133) Joel: Ja, jeg mener, hvad vil I, jeg skal gøre ved det?
- (134) Ittai: Det var derfor, jeg kom. Jeg er sendt for at spørge: hvad finder Regeringen, den bør gøre?
- (135) Joel: Hvad Regeringen finder — ja.
- (136) Sira: Skal Regeringen være Folks Barnepige? Har I ikke Forligsmænd¹⁴ og Institutioner til at ordne den Slags?
- (137) Joel: Den Dame har Ret. Læg mærke til hende: hun har altid Ret. Den Slags Affærer maa I ordne selv. Jeg har overhovedet ingen Bemyndigelse til at gribe ind. Har vi ikke frihed i Israel?
- (138) Ittai: Hr. Dommer!
- (139) Joel: Maa jeg være fri for jer Paatrængenhed. Var det Ittai, I hed? Utøj burde I hedde.
- (140) Ittai: Hr. Dommer! Sjolak, jer gode Ven, er valgt til Raadet fra Jabes. Jeg tør ikke love ham og hans Parti Genvalg, hvis —

¹³Løjbænk: Ældre nydansk betegnelse for en betrukket og polstret bænk beregnet til at ligge og hvile på. [ODS]

¹⁴Forligsmænd: Betegnelse for en beskikket mægler i stridigheder mellem arbejdere og arbejdsgivere. [ODS]

- (141) Joel: Sjolak! Men kære brave fortrinlige Mand, er det *det* Jabes? Javel, oh, jeg stod og tænkte paa Habes — Jabes og Habes, joh. Ak, en Dommer har jo saa meget i Hovedet, ved I.
- (142) Saul: Ikke altid, Joel.
- (143) Joel: Hvadbehar. Naa nej, hahaha — ikke altid, nej. Det er *det* Jabes ved Grænsen, jo. Det forandrer Tingen, det er jo en højst alvorlig Sag, et Grænsespørgsmaal, javisst. Hele Spørgsmaalet skal blive undersøgt og overvejet. Noget afgørende kan jeg jo ikke sige i Dag; men der skal blive gjort, hvad der staar i vor Magt, det lover jeg Jer.
- (144) Ittai: Det takker vi for. Hvordan har Dommeren tænkt sig — —
- (145) Joel: Vær ganske rolig. Jeg overgiver Sagen til mine Embedsmænd, der ligger den godt. Det hele ordnes rent administrativt.
- (146) Ittai: Det takker vi Dommeren meget for.
- (147) Joel: Farvel, Farvel! Og hils de gode Borgere i Jabes. Puha, saadan gaar det Dag efter Dag. I kan tro, min gode Saul —
- (148) Saul: Er Profeten mon undervejs?
- (149) Joel: Den Gamle er sikkert lige paa Trapperne. Skal vi sjoske hjemefter?
- (150) Saul: Ittai! vent hellere saa og ret din Klage til Samuel selv.
- (151) Sira: Hvad skal det sige.
- (152) Joel: Ja, det maa jeg spørge om.
- (153) Saul: Var det ikke din Bys Liv og Fremtid du spurgte om, Ittai. Og forstod du ikke, at Svaret du fik var: God rolig Nat.
- (154) Ittai: Men Dommeren sagde jo —
- (155) Joel: Er det Ord af en Mand, i hvis Gaard jeg er ved at tage ind? Er det Formen for Gæstevenskab i Kishs Hus?
- (156) Saul: I er ikke min Gæst endnu.
- (157) Joel: Du ønsker maaske heller ikke, vi bliver det.
- (158) Saul: For Herrens Profet staar min Dør paa vid Gab.
- (159) Joel: Men ikke for — ?
- (160) Saul: Også Profetens Søn er mig velkommen.
- (161) Sira: Men — ?
- (162) Saul: Men min fraskilte Hustru, Ægteskabsbrydersken, Spaakvinden og Skøgen.
- (163) Sira: Vogt dig, du! Ved du, hvem der ejer Magten i Riget nu?
- (164) Saul: Herre Dommer, jeg elsker min Hustru Akinoam. Denne Skændsel skal ikke overgaa hende.
- (165) Joel: Men du gode Gud, hvor langt er vi kommen ud paa Landet! Fordi I har været gift et Par Aar — — —

- (166) Saul: Denne Kvinde kommer ikke anden gang ind i mit Hus. Jeg jog hende ud derfra, fordi jeg fandt hende i min Staldkarls Seng.
- (167) Sira: Og hvorfor fandt du mig der? Velsagtens fordi der var varmere der end i din. 17 Aar gammel var jeg og maatte Nat efter Nat høre paa dine drænende Foredrag om den sociale Nødstilstand i vort Rige. Hahaha. Saa sneg jeg mig fra dig en Nat og du mærked det ikke, men talte videre til Væggen. Var det saa syndigt af mig?
- (168) Joel: Dette Opgør vilde jeg meget foretrække henskudt til efter Middagen. — Aah nej, du almægtige Himmel, hvad er nu det for en.
- (169) Et Sendebud: Herre Dommer, der gaar stædige Rygter i Byen Jabes, at Filisterkongen Agag¹⁵ er ved at samle en Hær ved Grænsen.
- (170) Joel: Har Agag — er Agag ved at — jamen umuligt.
- (171) Zira: ¹⁶ Staa ikke der som et Fæ. Hvad kommer det os ved? Holder han ikke Efterraarsmanøvre hvert evige Aar.
- (172) Joel: Naturligvis. Det er ikke andet end den sædvanlige —
- (173) Budet: Ophidselsen i Byen er saare stor. Husk dog — en By i Opkomst — og ubefæstet- og Grænseby. Herre Dommer, hvad gør vi? (*Deltagerne fra Mødet begynder at samle sig*)
- (174) Zira: Naturligvis intet, saa længe Agag ingenting gør.
- (175) Budet: Byen er Fortvivlelsen nær, Herre Dommer. Hvad Svar giver I mig til min By.
- (176) Joel: Hvad svar vil I have? Kan jeg staa her og mase en Filisterhær ved at klaske Hænderne som om et Møl.
- (177) Saul: Nej, Joel, nu maa du svare.
- (178) Joel: Jeg svarer jo også for Fanden; jeg siger; stol paa mig; vær rolig, som jeg er rolig. Grænsebyernes evige Nervøsitet og Hysteri er utaalelig. I Morgen tager jeg mig af Sagen.
- (179) Saul: Og hvordan?
- (180) Joel: Hvordan? hvordan? paa bedste Maade naturligvis. Jeg nedsætter en Kommission. Men nu er det nok for i Dag. Nu vil jeg min Sæl og Salighed have noget Mad.
- (181) En Stemme: Det ser han også ud til at trænge til.
- (182) En anden: Kong Agag er kanske ogsaa sulten.
- (183) En tredje: Og han er Dommer i Israel.
- (184) Flere Stemmer: Giv Manden et svar, Joel, giv Manden fra Jabes et Svar.
- (185) Joel: Hør, er her ikke en Sidevej, Saul.

¹⁵ *Filisterkongen Agag*: Amalekitternes konge, som blev dræbt af Samuel (GT: 1. Sam. 15,32-33). En konge af samme navn omtales også i GT: 4. Mos. 24,7. [DSD]

¹⁶ Der brydes her med den hidtidige staveform af navnet — nu ”Zira” i stedet for ”Sira”.

- (186) Zira: Hvad skriger I for? Ser I ikke Profeten?
- (187) Samuel: Hvad fattes Folket? Hvad Uro og Larm? Du høje Mand der. Du er Kishs Søn, ikke?
- (188) Saul: Jo, Herre Samuel, jeg er Saul.
- (189) Samuel: Vel, Saul, trød frem og meld mig, hvad skader Folket, hvad larmer det for?
- (190) Saul: Sagen er den, Herre Samuel...
- (191) Et Ilbud: Til Side! til Side! Samuel! Samuel! Jeg er Ilbud fra Jabes. Kong Agag gaar imod Byen i Spidsen for 10000 Mand.
- (192) Jonatan: (*trænger sig frem*) Far, saa skal vi i Krig, Far.
- (193) Saul: Hys!
- (194) Samuel: Kong Agag — jam han har jo lovet os —
- (195) Budet: De siger, han gik paa Das med de Ord: giv mig Traktaten med Israel.
- (196) Samuel: Da synder han grovelig imod Herren, og Herren vil Straffe ham.
- (197) Joel: Og sikke et Brudd for Folkeretten. Der vil rejse sig et Skrig af Protest fra alle civiliserede Stater.
- (198) Budet: Men Byen er ubefæstet og i indvortes Splid. Hvad skal vi gøre, Herre Samuel.
- (199) Samuel: Der er dog en Gud foroven, der raader for Israels Sag. Læg den i hans Hænder. Og min Søn Joel vil udføre hans Raad.
- (200) Joel: Det er jo det, jeg hele Tiden har hamret fast. Stol bare paa mig.
- (201) Saul: Hvad vil du da, Joel. Nu spørger jeg dig i Folkets Navn.
- (202) Zira: Hvad Ret har du til at tale paa Folkets Vegne.
- (203) Saul: Den Ret at jeg selv er en af Folket, det Folk, der føler sig svigtet og sveget. Svar mig da, Joel.
- (204) Flere Stemmer: Svar Saul, svar Saul!
- (205) Joel: Jeg sender Underhandlere¹⁷ mod Kong Agag. Vi begynder med at prøve at købe ham bort.
- (206) En Stemme: For hvis Penge?
- (207) Joel: Saa maa jeg naturligvis udskrive Extraskat.
- (208) Flere Stemmer: Det er mod Loven.
- (209) Joel: Ja, Herregud, saa laver vi Loven om; vi er vel er frit Folk, ikke sandt?
- (210) Saul: Ja, vi er et frit Folk, Joel. Og vor Frihed er blevet vor Skændsel. Vi har Frihed til at kævles og hade hinanden, til at sværte og lyve hinanden til, Frihed til at bortødsle de besiddendes Gods uden virkelig Hjælp til de Fattige, Frihed til at foragte Loven

¹⁷*Underhandlere*: Betegner en person, der fører drøftelser på vegne af en anden, og specielt en person, der er bemyndiget til på en stats vegne at føre forhandlinger med en anden stats repræsentanter. [ODS]

og til at lade vort Land ligge uværget hen. Vi har Frihed til Nid¹⁸ og Splid i Stedet for Samling, til Diskussioner og Forhandlinger i Stedet for Daad, til at leve i Hor og Nydelse og pleje sin egen Lyst i Stedet for dette ene: at ofre sig selv for det Hele.

(211) Joel: Er du en Israelit og vil smæde — — —

(212) Saul: Ja, jeg har troet paa Frihed til denne Stund. Nu ser jeg, at hvad der var sandt i Gaar, er blevet til Løgn i Dag. Herre Samuel, tag Frihedens Skændsel fra os, giv Israel en Mand, der kan styre det.

(213) Stemmer: Ja ja, Saul har Ret.

(214) Zira: Hvad bilder den Bonde sig ind? Vil *du* afsætte Israels Dommer? Saa plumpt et Forsøg paa at mele din egen Kage, du, som jeg kender fra Ungdommen af, da du søvnløs laa hver Nat og drømte dig selv til Israels Konge engang.

(215) Saul: Sandsigersken lyver. Aldrig faldt saadant Hovmod mig ind. Jeg kender mig selv, ved, jeg har ikke Evner til sligt¹⁹. Men en anden, Samuel —

(216) Stemmer: Saul har Ret, giv os en Konge, gør Saul til vor Konge!

(217) Samuel: Er det Herrens frie Folk, der staar her og brøler som Hedningekvæg og kræver Trældommen af min Haand. Jovisst, en Konge! saa knægtes alle Viljer, knebles alle Munde, Skatterne tidobles, jeres Sønner spænder han for sin Plov, slæber jeres Døtre ind i sit Harem.

(218) Stemmer: Det vil Saul aldrig gøre. Giv os Saul til Konge.

(219) Saul: Stille! tilbage! rør ikke Profeten! saa tæm Jer nok. Nej, nej, ikke mig. Jeg vil det ikke. Find Jer en anden.

(220) Samuel: Har ikke jeg og min Søn styret Landet saa godt det var muligt i disse Kriseaar, styret det efter Herrens Vilje. Det er ikke mig og min Søn I forkaster i Dag, det er Herren, jer Gud, i det høje.

(221) En Stemme: Din Søn den Slyngel!

(222) En anden: Den Pengepuger, den Bensamler²⁰.

(223) En tredje: Den Svindler!

(224) En fjerde: Den Horkarl!

(225) Samuel: Hvad vover I? Dyr! Min kloge, dygtige, retskafne Søn!

(226) Joel: I kan tage hele Skidtet. Jeg er færdig med sligt²¹.

(227) Zira: Joel, behersk dig! Ingen Dumheder nu!

(228) Joel: Jeg. Beherske mig! En Horkarl, ha! Jeg skulde maaske holde Folkeafstemning om, hvem jeg maa stjæle et Kys fra. Se her da, Israel. (*Kysser Zira*) Ven, Skat, kom med mig.

¹⁸*Nid*: Betyder "had" eller "misundelse", jf. tysk "Neid". [ODS]

¹⁹*sligt*: Litterært for "sådan". Tilhører næsten kun stift eller højtideligt sprog. [ODS]

²⁰*Bensamler*: Ordet "ben" bruges her i overført betydning om noget attråværdigt, fordelagtigt eller indbringende. [ODS]

²¹ Ordet er vanskeligt at tyde i manuskriptet.

- (229) Stemmer: Fy, fy! ned med Dommeren Joel!
- (230) Saul: Herre Samuel, ser I saa?
- (231) Samuel: Hvad var det! hvad skete der? min Gud? min Gud!
- (232) Stemmer igen: En Konge, Samuel, giv os Saul til Konge.
- (233) Samuel: Stille, Israel, stille! Lad mig — lad mig prøve at spørge vor Gud. (*Folket lystre. Samuel støtter sig til Saul med den ene Haand, holder den anden for Øjnene.*) Jeg ser et Syn — en gammel taabelig selvglad Mand — dog, Herren forkaster ham ikke. Et andet Syn ser jeg — bredskuldret høj og fager af Ansigt — ja, Herre, tal, og din Tjener lyder. Ja, Israels Folk, dit raab er hørt i det Høje. Jeg ser en Mand sidde et Trin over os andre i Fredstid, gaa et Skridt foran os andre i Krig. Min Aand vil jeg sende til denne Mand, siger Herren. I vor Guds Navn salver²² jeg dig, Saul, til Israels Drot.
- (234) Saul: Nej, nej, ikke mig.
- (235) Akinoam: (*hen til ham*) Saul, gør det ikke, tag ikke imod det, Saul.
- (236) Folket: Hil Saul, vor Konge! hils Israels Konge, Kong Saul!
- (237) Saul: Samuel! Samuel! fri mig!
- (238) Samuel: Rejs dig, min Søn, Guds Naade er Kronen omkring din Tinding nu.
- (239) Saul: Landsmænd og Venner! Samuel siger, Guds Naade udvælger mig nu. Saa vil jeg, saa tør jeg. Bed da, at den maa forblive hos mig, saa Israels Genrejsning kan ske, Voldsmænd og Splidsforvoldere lammes, Arbejde skaffes til ledige Hænder, Loven agtes for hellig igen. Først maa det gælde den udenvældts²³ Fjende. Høvdinger for Israels Stammer, saa mange som er her, træd frem! I sender Ilbud rundt i hver Stamme, at alle Krigere skynder sig hid i Dag.
- (240) Flere: Med glæde. Skal ske. Strax.
- (241) Isaskar: Kunde ikke i Livet falde mig ind.
- (242) Saul: Hvad svarer du mig?
- (243) Isaskar: Hvad kommer Jabes os ved. Vi bor i den anden Ende af Landet. De vigtige Kræmmere i Jabes har bare godt af en Dukkert.
- (244) Saul: Ved du, at det er din Konge du svarer de Ord?
- (245) Isaskar: Jeg stemte ikke, har ikke valgt dig.
- (246) Saul: Men jeg er valgt. Trodser du mig, er det selve Folket, du trodser. Og nægter du Enighed her —
- (247) Isaskar: Jeg nægter Enighed.
- (248) Saul: — da er du et Vildskud paa Israels Vintræ.

²²salver: "Den salvede" hedder på hebraisk "messias" og var oprindeligt en gammel jødisk hæderstitel for ypperstepræster og konger, da indvielsen ved salvning udtrykte nærhed til det hellige. I Bibelen bruges udtrykket forskelligt i de to testamenter: I Det gamle Testamente er "Messias" idealkongen, Davids efterkommer, som skal komme og udfri folket og Israel af dets lidelser. I Det nye Testamente refererer udtrykket til Jesus. Navnet "Kristus" kommer fra græsk: "Christos", som betyder "salvet". [DSD]

²³udenvældts: Bruges her i betydningen "fremmed" eller "udenlandsk". [ODS]

- (249) Akinoam: Ikke Blod paa din Haand, Saul, den taaler det ikke.
- (250) Isaskar: Jeg ler ad din Trussel.
- (251) Saul: Og jeg klipper dig af. (*Hugger Beskærekniven i ham*)
- (252) Isaskar: Ha! vogt dig, min Stamme skal hævne min Død.
- (253) Samuel: Ja, Saul er den rette. Se, Jahves Aand er over ham nu. Hil dig vor Konge.
- (254) Saul: Saa gaa det enhver, der udsaar Fordærvelse. Fra hver Stamme kræver jeg Tusind krigere. I løbet af Natten samles de her. I Morgen før Aften staar jeg foran Jabes med 12000 Mand (*Jubel*).

2. Akt: II

- (255) Merab: ²⁴ Hvor spiller du dejligt paa Cittar²⁵, Mikal. Det lyder, som naar man træder en Hvalp paa Halen.
- (256) Mikal: Og du sidder og dingler med Benene, Merab. Det ser ud, som —
- (257) Merab: Som hvad?
- (258) Mikal: Som — ja, som — jeg ved ikke. Noget, der altsaa ikke er pænt.
- (259) Merab: Hvad er det, du siger. Ikke pænt! Om mine Ben!!
- (260) Mikal: Men jeg ved nok, hvorfor du gør det. For du tror, Benaja kommer herind. Og jeg skal sige det hele til Mor, skal jeg. For du er godt paa Vej til at blive en lille fræk en. — Men hvad er der, Merab?
- (261) Merab: Rør dig ikke, Mikal. Ikke af Stedet. For denne Gang er det ingen Snog. — Du skriger ikke!
- (262) Mikal: Merab, hvad gør vi?
- (263) Merab: Bare sidde, som vi var døde. Maaske den saa ikke hugger.
- (264) David: Træffer jeg Kongen?
- (265) Merab: Stille! Der er en Slange herinde.
- (266) David: En Slange! hvor?
- (267) Merab: Lige ved Mikals Ben. Aah, prøv, om du ikke kan kalde paa Far.
- (268) David: Hvad skulde det nytte os. Bare rør Jer ikke. Herre Jahve, du svigter mig aldrig, ved jeg. Sig mig nu, hvad jeg skal gøre.
- (269) Merab: Skub ikke til Cittaren, Mikal.
- (270) David: En Cittar, ja. Jo, det er jo rigtigt.

²⁴ Sætningen "Lad være med at sidde og klimpre paa Cittaren Mikal. Det irriterer mig." er her overstreget.

²⁵ *Cittar*: Kommer af det græske ord ("kithára"), som er navnet på et strengeinstrument, der nu almindeligvis består af en flad liggende lydkasse, hvorover der er spændt en mængde strenge, der i reglen ikke stryges, men anslås. I ældre tider brugtes betegnelsen dog også om forskellige harpe-, lyre- eller lutlignende instrumenter. [ODS]

Strengelig,
 Strengelig,
 gemmer en Tone,
 gemmer en Tone,
 alle forstaar,
 Mennesker, Vilddyr,
 Strengelig,
 Strengelig,
 over os alle
 byder du Strengelig.

(*Hugger pludselig Cittaren i Gulvet, slaar til en Slange*) Kan I se, hvad jeg sagde?
 Jeg narred den. For mig lykkes alting.

(271) Merab: Hvem er da du?

(272) David: Jeg er ingenting. Hedder bare David²⁶. Jeg kommer med Bud til Kongen fra Jonatan. Han er min Ven.

(273) Mikal: Tror I virkelig, den vilde have bidt mig.

(274) David: Ja, det skal jeg love Jer. Men nu er den færdig. I er Mikal og Merab, ikke?

(275) Merab: Hvad ved du om os?

(276) David: En farlig Masse. Jonatan og jeg blev begge saaret engang i en Træfning.

(277) Merab: Er Jonatan saaret?

(278) David: Pyt! ingenting. Kun et Par dages Hvil. Men da fortalte han mig om Jer begge to hele Dagen lang, ja, og Natten med.

(279) Merab: Hvad hedder din Far.

(280) David: Isai, af Benjamins Stamme.

(281) Merab: Kender ham ikke.

(282) David: Han heller ikke dig.

(283) Merab: Hør, du er god, du. Og vort Liv har du reddet. Vil du have et Kys.

(284) Mikal: Men Merab da.

(285) David: Forfærdelig gerne.

(286) Merab: Men ikke af mig.

(287) David: Jo-e. Ogsaa af dig

(288) Merab: Men hellere af Mikal. Naa, der er Far. Se Far, her har du en lille Krigsmand.

(289) Mikal: Han hedder David.

²⁶David: Kong David (regerede ca. 1000-962 f.Kr.), Sauls efterfølger, Israels anden konge og den første, der samlede Israel som rige med hovedstad i Jerusalem. I Bibelen beskrives Kong David især i GT: 1. Sam., hvor David var ansat ved Sauls hof - delvist pga. sine dygtige evner som harpespiller, hvormed han har haft en beroligende, velgørende effekt på Sauls humør. [BOE]

- (290) Merab: Men er bare af Benjamins Stamme.
- (291) Mikal: Han slog en Slange ihjel herinde.
- (292) Merab: Han kommer lige fra Fronten, forstaar du.
- (293) Mikal: Og han kan spille saa dejligt paa Cittar.
- (294) Saul: Men han er stum.
- (295) David: Slet ikke, naar jeg blot kan faa Lov til at tale. — Jeg kommer med Brevskab²⁷ fra Jonatan.
- (296) Saul: Det glæder mig højligt. — Akinoam! Akinoam! her er noget fra vor Søn.
- (297) Akinoams Stemme: Jeg staar midt i Vaffelbagningen, Saul. Kom ud i Køkkenet og fortæl mig —
- (298) Merab: Ja, med ud til Mor. (*De trækker af med David. Saul vil følge.*)
- (299) Kusaja: (*ind*) Der er en Mand derude, der gerne —
- (300) Saul: Ja, lad ham komme.
- (301) Kusaja: Jeg vil hellere vise ham Døren — med din Tilladelse, Saul.
- (302) Saul: Hvem er Manden da?
- (303) Kusaja: Joel.
- (304) Saul: Dommeren? — den afsatte! Hvor drister han sig til — Nu, lad ham komme.
- (305) Kusaja: Saul beder Jer vente paa ham et Øjeblik her.
- (306) Joel: Vente? Jeg har daarlig Tid til at vente.
- (307) Kusaja: Saa?
- (308) Joel: Du ved maaske ikke, det siges i Staden, at Agag har oprevet²⁸ hele vor Hær.
- (309) Kusaja: Jasaa.
- (310) Joel: Det er ikke længere Tid for Saul til at højmodig²⁹ lade nogen vente. Jeg kommer til ham. Jeg kommer til ham fra min Hustru Zira for at spaa ham hans Fald.
- (311) Kusaja: Virkelig — .
- (312) Joel: Staa ikke der og lad som du ingenting ved. Saa jeg ikke med egne Øjne et Bud fra Fronten lige nu gaa herind.
- (313) Kusaja: Naa, ham, den lille! Men lad mig saa være ærlig og sige dig, Joel —
- (314) Joel: Ja ja.
- (315) Kusaja: At vi ganske rigtig fik Bud om nu, at Slaget har staaet.
- (316) Joel: Og at —
- (317) Kusaja: Agag og hele hans Flok er hakket til Plukfisk. Men der er Kongen.

²⁷*Brevskab*: Betegner breve eller dokumenter. [ODS]

²⁸*oprevet*: Betegner det at ødelægge eller tilføje store tab. [ODS]

²⁹*højmodig*: Ordet ”højmodig” er tilføjet i manuskriptet, skal være ”højmodigt”.

- (318) Joel: Men du forbarmende Gud!
- (319) Saul: Hvordan træffer det sig, at I er her? Er I ikke forvist fra mit Rige?
- (320) Joel: Eders Naade, jo, Eders Naade —
- (321) Saul: Maa jeg være her! Jeg hedder Saul.
- (322) Joel: Min Herre Kongen hedder Saul ja, det er utvivlsomt rigtigt, hedder Saul. Jo, jeg er forvist, også det har min Herre Kongen Ret i, jeg er forvist. Jeg har siddet nu 2 Aar i Bjergene i Arabhitternes Land, to Lidelsens kvalfulde Aar, tør jeg sige. Min Herre Kongen ser selv, hvordan jeg har tabt mig —
- (323) Saul: Aah, jeg ved ikke.
- (324) Joel: Jo, absolut. Maaske er jeg nærmest af samme Omfang; men Fedtet er løsere nu, saadan mere flommet.
- (325) Saul: Hvad vil I nu her?
- (326) Joel: Hvad vil jeg, Herre Konge, hvad vil jeg, hvad vil en Mand i sit Fædreland? Hvad har jeg kunnet andet end længes? Hvad er det for et Sprog, de taler, disse Arabhitter, hvad er det for en rentud sagt Hundeæde, de opholder Livet ved? Og jeg har jo spurgt derude: hvordan gaar det mit Folk, mit Israel?³⁰ Indfrier den unge Mand de Forhaabninger vi egentlig alle nærede til ham, baade hans Venner, og ogsaa vi, der for Princippets Skyld maatte staa ham imod. Kunde vi andet? Kan en Mand svigte sine Ideer, Kong Saul, selv om han ser, hvor Strømmen gaar hen.
- (327) Saul: Og hvad hørte I saa om mit Styre?
- (328) Joel: Hvad jeg hørte? At I trængte Filisterne Maaned for Maaned sejt og sejrbevidst ud mod Havet — at alle bøjede sig for jer Vilje og Riget trods Krigen blomstred op. Og saa sagde jeg til mig selv: Jeg kan ikke længere sidde her i Uvirksomhed. I Kong Sauls Genrejsningsarbejde har ogsaa jeg min Plads. Og nu staar jeg her for at overgive mig til min Herre Kongens Højmodighed: Lad den handle med mig efter sit Tykke³¹. Hellere halshugges i Fædrelandet end leve fedt blandt Arabhitter.
- (329) Saul: Og hvad skulde jeg saa bruge Jer til?
- (330) Joel: Som Udraaber paa Gaden, som Skriver i Raadet, som Sekretær for Jer selv. Hvadsomhelst. Blot jeg maa have Lov til at give min Beundring for min Herre Kongens Styre synlig Luft, at sætte alle mine Evner ind for mit Folk paa en lykkeligere Maade end det blev forundt mig under de gamle Forhold.
- (331) Saul: Nuvel, Joel! Jeg skal sætte Jer paa en Prøve. Udarbejd mig til i Morgen 2 Lovforslag. At enhver Mand i Sygdomsfald skal synes af Præsterne, hvorefter han faar sin Dagløn udbetalt, saa længe Sygdommen varer. Og at alle Kommuner i Israel er pligtige til at anvise Arbejde for enhver, som spørger.

³⁰ Her stopper det første manuskript med følgende ord overstregede: ”Indfrier den unge Mand Saul de Løfter, vi egentlig alle næred til ham, baade hans Venner, og vi der for vore Anskuelser; vort Livssyns Skyld maatte staa ham imod. Det var mig strengt at jeg”. Det andet kladdehæfte begynder med en lignende replik uden aktant-angivelse, hvorfor det antages, at der er tale om en fortsættelse af samme udkast til samme stykke og dermed en del af replik 326.

³¹Tykke: Kan både betyde ”vilje” og ”behag”. [ODS]

- (332) Joel: Jo. Jo. Med allerstørste Glæde.
- (333) Saul: Men?
- (334) Joel: Der er jo det, Herre konge, hvor skal Pengene til Arbejdet komme fra.
- (335) Saul: Pengene til Arbejdet skal komme fra Arbejdet, Joel, skal komme fra, at vi alle arbejder — at Landet trives — at vi tror paa os selv og vor Fremtid. Og saa længe vi har Bjerge at overrisle, Sumpe at udtørre, Veje at anlægge, Forter at bygge er der ingen grund til at nogen af os skal gaa og føle sig overflødig og Livet som en meningsløs Ting.
- (336) Joel: Jeg skal gøre det saa godt jeg formaar, Herre Konge. Og er I tilfreds med det, saa —
- (337) Saul: — skal jeg se, om jeg kan bruge Jer, ja.
- (338) Joel: Aah, jeg takker Jer, Saul. Jeg skal sige Jer, jeg havde det saa forbandet hos Arabhitterne. Ikke regnet for noget. Og i den Dur der. Men nu — jeg skal aldrig glemme Jer det. (*ud*)
- (339) Akinoam: Hvem var han? Nu er Vaflerne færdige, Saul.
- (340) Saul: Ja, hvem var han, Mor? Det gamle Israel, Fortidens Israel, der kom og tilbød mig sin Tjeneste i Virket for Fremtidens Israel. Naa, hvad siger du saa, Mor? Er det saa slemt at være Dronning³² endda?
- (341) Akinoam: Jeg siger: naar vi først er vel ude af dette, kan jeg gøre mig Haab om en glad Dag igen.
- (342) Saul: Mor!
- (343) Akinoam: Jo, det er Synd for dig, Saul. Men hvad kommer Israel mig ved. Der er nu engang ikke noget, der kommer mig ved, undtagen min Mand og mine Børn.
- (344) Saul: Saadan har jeg det ogsaa, Mor. Blot, at det er Riget, jeg er gift med, og alle I andre er mine Børn. Og du er det kæreste af dem.
- (345) Akinoam: Saul! Saul!
- (346) Saul: Men Jonatan — Dreng — er det dig?
- (347) Jonatan: Far, Slaget er — Slaget er —
- (348) Saul: Hvad er Slaget?
- (349) Akinoam: Mikal, Merab, kom med Vand, kom med Mælk — aah Gud!
- (350) Jonatan: Far, Slaget er — du har vundet
- (351) Saul: Endnu en Sejr!
- (352) Jonatan: Nej Far, den sidste. For hele Kong Agags Hær — nej jeg maa drikke.
- (353) David: Jonatan, Jonatan!
- (354) Saul: Agags Hær?
- (355) Jonatan: Er knust. Og Kongen selv er vor Fange.

³²*Dronning*: Akinoam beskrives kort i GT: 1. Sam. 14,50.

- (356) Saul: Agag vor Fange.
- (357) Jonatan: Der kommer min Følgesvend. Spørg ham om mer. (*Saul iler imod ham; man hører Sauls ophidsede Stemme ude i Forhallen*) David er nær, du kom dog først.
- (358) David: Hvor maa du have redet.
- (359) Jonatan: Ja, som en gal.
- (360) Akinoam: Arme Dreng!
- (361) Mikal: Dit Haar er helt klistret.
- (362) Merab: Men vi vandt jo altsaa.
- (363) Saul: (*Ind igen*) Et mægtigt Bytte i vore Hænder. Agag vor Fange. Vort Folks Histories første Sejr.
- (364) Akinoam: Tilgiv mig, Saul.
- (365) Saul: Hvad er der Akinoam?
- (366) Akinoam: Jo, for alt er jo ret, som det er.
- (367) Saul: Jo, Hustru, alt er vel, som det er. Kusaja, send Bud til Samuel strax.
- (368) Jonatan: Og Abner venter jo Ilbud, Far.
- (369) Saul: Jo, Ilbud til Abner³³. Min Tak og min Hyldest. Byttet skal deles imellem Krigerne, hver eneste Stump hver efter hans Tapperhed. Og Agag — hvad skal vi med Agag, Kongesøn.
- (370) Jonatan: Før ham bagbunden gennem alle Israels Stæder.
- (371) Merab: Ja, bind ham i Halen paa et Æsel, Far.
- (372) Saul: Han er Konge. Hvad om vi behandlede ham kongeligt. Hans Magt er jo brudt. Saa lad Abner løse hans Lænker og send ham hjem til hans Rige med Æresbevisninger. Afsted! Afsted!
- (373) Jonatan: Det er dumt, Far. Men jeg er stolt af dig for det.
- (374) David: Maa jeg synge en Vise.
- (375) Saul: Lad høre, Knøs.
- (376) David:
 Skønt er Guds Solskin,
 der falder hen over
 Egen i Israel
^aog over de yndige
 Blomster, der titter
 frem ved dens Rod.

^ader falder hen over - Egen i Israel: De to verselinjer er meget svære at læse; men ”der falder hen over / Egen i Israel” er den mest sandsynlige tydning.

³³Abner: Sauls fætter, der var anfører for Sauls hær. [DSD]

- (377) Saul: Hør os til Knægten. Er Jonatans Venskab dig ikke nok?
- (378) Mikal og Merab: Aah. Tusind Gang Tillykke, Far.
- (379) Saul: Tak, Piger, Tak. Liflig er Sejren, og lifligt at eje nogen at dele den med.
- (380) Jonatan: Far, Folket har hørt det.
- (381) Saul: Mit Folk, mit Folk! (*iler til Vinduerne. Jubel.*) (*Vender tilbage.*) Samuel! Samuel!
- (382) Samuel: (*er traadt ind*) Saul! Kong Saul! (*I hinandens Arme*) Stor er Sejren, han skænkede dig. Har du takket ham, Saul?
- (383) Saul: Hjælp mig derned.
- (384) Jonatan: De kalder derude paa Saul og Samuel.
- (385) Samuel: Vi kommer, Israel. — Jo, Saul vi vil takke ham. Hele Byttet vil vi lægge frem for hans Ansigt. Hver Stump til et Tempel for ham. Og Agag vil jeg selv hugge sønder med mit Sværd foran Israels Øjne.
- (386) Saul: Herre Samuel, Byttet har jeg ladet uddele blandt vore Krigere.
- (387) Samuel: Ladet uddele — uden at
- (388) Saul: Og Agag har jeg ladet sætte i Frihed.
- (389) Samuel: Agag! Pagtsbryderen! Og alt dette uden at spørge hos Herren først.
- (390) Saul: Jeg blev saa glad, Herre Samuel. Jeg tænkte ikke saa langt. Jeg vilde just hædre Herren ved at handle rask og muntert og stort.
- (391) Jonatan: De bliver ved at kalde derude paa Saul og Samuel.
- (392) Saul: Følg mig med ud til Folket, Herre Samuel.
- (393) Samuel: Selv skal jeg gaa ud til Folket.
- (394) Jonatan: Staar du og slukker Fars lysende Glæde.
- (395) David: Jonatan, det er Profeten, hys!
- (396) Jonatan: Det er Far, der vandt Krigen, og vi hans Mænd. Hvad har *du* virket for Sejren.
- (397) Saul: Ti stille, Jonatan.
- (398) Samuel: Det er rigtigt, Dreng. Krænk du Profeten, som din Far har krænket hans Gud. (*udenfor*) Israel, gaa, enhver til sit Hus. Da din Guds Smil straaede varmed, faldt der Mørke over hans Ansigt. Drukne tumler nu dine Krigere ved Fronten, og Kong Agag er draget op for at samle en ny, en større Hær.
- (399) Jonatan: Hvad bryder du dig om den gamle Gnavpotte, Far. Giv mig Lov til at pudse Vagterne paa ham.
- (400) Saul: Rolig, Jonatan, rolig. Akinoam, dæk mig et Gildesbord, min Ven. Jeg vil spøge med dig og Børnene, og David vil spille for os. Det er jo en Festdag i Dag.
- (401) Akinoam: Du kan tro jeg skal dække et Bord med enestens Livretter. Kom Piger og hjælp mig.

(402) Saul: (*Driver rundt. Vover sig omsider til Vinduet.*) Ja, lad mig ene en Stund eller to.

Gaaet! Alle er gaaet!

Jasaa, jasaa!

Jeg har større Fjender end Agag, forstaar jeg.

Men *bi*³⁴.

Jeg er Kongen. Og ogsaa *de*³⁵ vil jeg sejre.

Jeg vil.

3. Akt: III

³⁴*bi*: Ældre ord eller dialektalt for "at vente". [ODS]

³⁵*de vil jeg sejre*: Der skulle formentlig stå: "dem vil jeg besejre".